

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 8. avgusta 2019 - Leto XXIX, št. 32

stran 2

KONJI SO PRIJAZNI, LEPI IN RADI IMAJO OTROKE

»OD MLAJŠOV DOBIŠ DOSTA LÛBEZNI PA ENERGIJE«
stran 4

NA POŠTJI SO SE LEKO ŠPILALI
stran 5

MENA SO ŽE VSI KEJPI ČRNO-BEJLI
stran 8

Konji so prijazni, lepi in radi imajo otroke

Razvojna agencija Slovenska krajina je skupaj s Kmetijsko gozdarsko zbornico Maribor letos že sameznega jahača. Potem ko je bilo vse pripravljeno, se je začela dejavnost, ki so jo otroci najbolj čakali,

Tako smo skrtučili konje pred ježo in po njej

drugič organizirala tabor jahanja, ki je bil namenjen otrokom iz Porabja, ki so se želeli na kakršenkoli način ukvarjati s konji in se sprostiti v njihovi družbi in v naravi.

Tabor se je izvajal v Sloveniji, v Zgornji Kungoti na kmetiji Purgaj, s strokovno pomočjo Marije Kovačec in Nataše Purgaj. Tokrat se je za udeležbo odločilo 5 osnovnošolcev z Gornjega Senika. Njihov program je bil zelo pester, spoznali so se s stanjem konj kakor tudi z ostalimi dejavnostmi, s katerimi se ukvarjajo na kmetiji.

Nataša jih je seznanila z načinom pristopa h konju, pa tudi s čiščenjem konja s krtačami in čiščenjem kopit. Ko so otroci konja očistili, je sledila predstavitev vseh delov jahalne opreme ob sprotne osedlanju konja. Otroci so se seznanili tudi z načinom izmere dolžine stremen za po-

Očistili smo jim tudi kopita

Red mora biti tudi v hlevu

in sicer jahanje ob pomoči in spremstvu gospe Nataše. Tokrat so otroci jahali

Končno v sedlu

tudi že v kasu in galopu. Njihova naloga je bila tudi čiščenje konja po jahanju in spremljanje konja nazaj na pašo. Po končani ježi so še malo razvajali konja, dali so mu posladek – kruh in jabolka.

V popoldanskem času se je skupina napotila, da spozna turistične zanimivosti v okolici Maribora. Prvi dan so se odpeljali do vinogradov, kjer je srce doma. Gre za Gornje-slovenskogoriško vinsko cesto, ki se vije med vinogradi in se izriše v obliki srca. Obiskali so tudi razgledni stolp Plač v Slovenskih goricah, ki stoji

tik ob meji z Avstrijo. Z 28 metrov visokega stolpa so vidne domače slovenske gore in vinogradniki kakor tudi Koralpe na avstrijski strani.

Na koncu našega tabora smo seveda zaprosili za mnenje udeležencev, ki, kot so rekli, so se izredno dobro počutili in spoznali svet konjev. Čeprav je bila pot do tja dolga, se jim je splačalo voziti vsak dan. Konji so prijazni, lepi in radi imajo otroke. Naučili so se zaupati konju.

Tabor je bil izveden s finančno pomočjo Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Republike Slovenije.

Andrea Kovács

LOKALNI TURISTIČNI PONUDNIKI MREŽE MURA RABA TOUR SO SE PREDSTAVILI V LJUBLJANI

Projekt Kreiranje in plasiranje novega čezmejnega produkta aktivnega turizma kot integralnega dela sodobne turistične ponudbe med Muro in Rabo, z akronimom Mura Raba tour je sofinanciran iz Programa sodelovanja Interreg V-A Slovenija-Madžarska za obdobje 2014-2020.

V okviru projekta so z obiskom Ljubljane pričeli z nizom aktivnosti izven samega programskega območja, s ciljem, da v čezmejno regijo Slovenija - Madžarska privabijo čim več obiskovalcev.

Stojnice Mura Raba tour v Ljubljani

Plod projektnega sodelovanja med pokrajinami, ki se kot rodovitna dlan razprostirajo med rekama Muro in Rabo, je na novo vzpostavljena čezmejna mreža lokalnih turističnih ponudnikov MURA RABA TOUR. Tukaj živéči ljudje so namreč odlični roko-delci, pridelovalci domačih pridelkov in izdelkov, ponudniki vrhunske kulinarike ter unikatni butični ponudniki, ki so tokrat vključeni v nove zgodbe, zgodbe aktivnega preživljanja prostega časa v regiji, ki slonijo na skupni kulturni dediščini območja, vodnih doživetjih, konjeništvu in pohodništvu. Na Pogačarjevem trgu v Ljubljani se je skupaj predstavilo deset ponudnikov, med njimi FiNa keramika, Bakovka, Pletarstvo Kalman, Sadjarstvo Ficko, Doživljajski park Vulkanija, Čebelarstvo in apiturizem Štefan Šemen, Eko-socialna kmetija Kocljevina, Turistično društvo Monošter (Szentgotthárd és Térésé)

Turisztikai Egyesület), Kamp Akácfa iz Črejtika (Akácfa Kemping Csörötnék) in JZ za turizem, šport in kulturo Šalovci, katerih ponudba je obsegala tako izdelke tradicionalnih obrti (iz gline, šibja) in doma pridelane produkte/živila (marmelade, med, žganja) kot tudi nočitvene kapacitete (nastanitveni center in kamp) ter doživetje izbruha goričkega vulkana. Vodilni partner projekta je s pomočjo različnih promocijskih gradiv poskrbel za celovito predstavitev samega projekta in njegovih aktivnosti.

Po uspešni skupni predstavitvi v Ljubljani so misli partnerjev v projektu že usmerjene k naslednjim nalogam. V jesenskem času jih čaka še nekaj dogodkov, s pomočjo katerih razkrivajo dosežke projekta Mura Raba tour in promocije projekta čez mejo, v sosednjih državah.

(TV-AS)

Priključitev Prekmurja

PRED OSREDNJIM DOGODKOM V BELTINCIH

»Prvo nedeljo po osvoboditvi Prekmurja po naših četah se je vršil v Beltincih prvi slovenski ljudski tabor, kakršnega še slovensko Prekmurje ni videlo in kakor si sijajnejšega in veličastnejšega niti bujna domišljija predstavljati ne more. Nad 20 tisoč vrlih Prekmurcev se je zbralo v Beltincih, da izrazi svoje nepopisno veselje in globoko hvaležnost, ker je rešeno iz svojega tisočletnega narodnega suženjstva,« je med drugim zapisal dr. Matija Slavič, eden izmed najbolj zaslužnih, da se je priključitev zgodila. Na mirovni konferenci v Parizu je sodeloval z dvema znanstvenima razpravama in utemeljil zahtevo za priključitev Prekmurja k matični domovini in o tem prepričal zbrane predstavnike takratnih velesil. Njegova zasluga je, da je bilo s posebnim sklepom vrhovnega sveta mirovne konference današnje Prekmurje priključeno novi skupni državi Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Bere se kot zelo preprosta zgodba, v resnici pa je bilo močno zapleteno, z mnogimi akterji in številnimi željami. O marsičem, kar se je dogajalo v Parizu, ob letošnji stoletnici poslušamo na pogovorih, zelo podrobno na simpoziju v Ljubljani, v sveže izdanih študijah, kot sta Prekmurje avtorja Matije Slaviča, zbornik Slovenska krajina, ki ga je uredil Vilko Novak (gre za ponatisa iz leta 1921 in 1935, za izdajo pa so se odločili v Pokrajinski in študijski knjižnici v Murski Soboti), knjigo Uroša Lipuščka Prekmurje v vrtincu pariške mirovne konference 1919 – Vloga Združenih držav Amerike in majorja Douglasa W. John-

sona pri določanju slovenskih (prekmurskih) mej, ki jo je izdala Ustanova dr. Šiftarjeva fundacija, s katero sodeluje avtor kot član programskega sveta, zagotovo pa bo letos ali prihodnje leto izšlo še več del s to tematiko. Tudi zbornik s simpozija, ki ga je pripravila Slovenska akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani z naslovom *Mi vsi živeti ščemo – Prekmurje 1919: o k o l i š č i n e*, dogajanje, posledice (predstavitev naj bi bila marca

simpozij v Murski Soboti. Zadnje dni so na vrhuncu

Matija Slavič, duhovnik, tudi rektor Univerze v Ljubljani, naj bi bil najbolj zaslužen, da so Prekmurje na mirovni konferenci pred 100 leti priključili matični Sloveniji. Za to mu je uspelo prepričati predstavnike velesil, ki so po prvi svetovni vojni »risale« meje in nov zemljevid Evrope. Ni mu uspelo, da bi meja potekala po reki Rabi in bi pristal tudi Monošter v državi Srbov, Hrvatov in Slovencev, zdaj pa bi bil v samostojni državi Sloveniji. Žal se ni mogoče izogniti dejstvu, da meje zmeraj določajo veliki zmagovalci.

Zadnja večja slovesnost ob priključitvi Prekmurja je bila 16. avgusta 2014 v Beltincih, takrat z govorom predsednika Državnega zbora Milana Brgeleza, pestrim kulturnim programom in odličnim obiskom. 17. avgust je državni praznik od leta 2005, ni pa dela prost dan, je sklenil državni zbor Republike Slovenije.

2020 in pomenila zaključek prireditev, posvečenih 100-letnici priključitve) in tudi s simpozija, ki bo 13. novembra, pripravljata pa ga škofija Murska Sobota in Zgodovinski inštitut pri Teološki fakulteti v Ljubljani. Predvideno je, da bo

priprave na osrednjo slovesnost, ki bo 17. avgusta v Beltincih. V bistvu bosta dva dogodka, svečano bogoslužje in večerni dogodek s slavnostnim govornikom, predsednikom slovenske vlade Marjanom Šarcem. Na osrednjem do-

godku bodo tudi ostali najvišji državni predstavniki. Pripravljajo tudi kulturni program. Organizatorji želijo, da bi se dogodkov 17. avgusta udeležilo čimveč obiskovalcev iz Prekmurja in ostalih delov Slovenije, saj se je na prvem predstoletju, kot smo zapisali, zbralo 20 tisoč ljudi. Toliko jih verjetno ne bo, pol toliko pa bi jih lahko prišlo v Beltince. Priložnost bo šele čez sto let.

Kot je napovedal soboški škof Peter Štumpf, bodo na slovesni maši v Beltincih sodelovali številni cerkveni dostojanstveniki, med njimi dva kardinala, prek dvajset škofov, tudi sombotelski škof János Székely, zelo verjetno tudi gradiščanski škof Egidi-je Živković, in blizu 150 duhovnikov. V program slavnostnega bogoslužja je kot govornik vključen tudi predsednik Slovenije

Borut Pahor, ki bo pred tem položil venec k spomeniku Jožefa Klekla v Črenšovcih. To je že večletna gesta slovenskega predsednika, domačini pa vedno pripravijo krajši kulturni program. Svečano bogoslužje evangeličanske cerkve na Slovenskem pa bo v Murski Soboti 25. avgusta.

S slovesnostmi ob visokem jubileju pa 17. avgusta ne bo konec. Vrstile se bodo do konca leta. Predvideno je odkritje več spomenikov, v Murski Soboti predvidoma oktobra, med njimi tudi Matiji Slaviču in drugim zaslužnim osebnostim, ki so si prizadevale za samo-

stojnost Prekmurja. V Ljubljani bo skupni dogodek ob 100-letnici Univerze, katere rektor je nekaj časa bil tudi Matija Slavič, in obletnici priključitve Prekmurja. Več slovesnosti pripravlja tudi Zveza društev General Maister in Prekmursko društvo general Maister. Slednje sodeluje tudi pri uvajanju učenja prekmurščine kot izbirnega predmeta v nekatere osnovne šole. Več, obletnici posvečenih dogodkov, se bo zvrstilo v Pokrajinski in študijski knjižnici, v Pomurskem muzeju, v Galeriji, v Spominskem domu Števana Kuzmiča v Puconcih, v slovesnosti so vključene številne osnovne in srednje šole, še naprej bodo vrteli dokumentarni film Štefana Celeca Za Prekmurje gre, Argo, društvo za humanistična vprašanja, je že pripravilo predavanja in nekaj jih še bo o Prekmurju in njegovi književnosti. Predavanje in literarno-glasbeni nastop bo 19. septembra v soboški gledališki dvorani. Prekmurski poslanec Jožef Horvat je predlagal, da se mala parlamentarna dvorana, v kateri so seje državnega sveta, po prenovi poimenuje po Matiji Slaviču. Pobudo so podprli vsi pomurski poslanci, poimenovanje pa je napovedal tudi predsednik državnega zbora Dejan Židan. Veliko dvorano, kjer so seje Državnega zbora, pa naj bi, tudi to je predlog pomurskih poslancev, poimenovali po Francetu Bučarju, predsedniku prve demokratično izvoljene skupščine. Osrednje dogodke, kakor tudi največjega 17. avgusta v Beltincih, bomo še naprej spremljali in o njih pisali v Porabju.

Tekst in foto: Ernest Ružič

PREKMURJE

Domanjševci in Dobrovnik

Gnesden v Prekmurji skor nega več vesnice, v sterij ne bi pripravili prireditve, na sterij notpokazujejo, kak se je in da sveta, gda je nej bilou ške modernih mašinov in škeri, delalo na paverstvi. In tak je tudi Kulturno-umetniško društvo Petőfi Sándor iz Domanjševca v sodelovanji z Občino Šalovci in Madžarsko samoupravno narodno skupnostjo v občini pripravilo praznik žetve, plesa in petja. Etnološko prireditev, sterio v okviru šalovskega občinskega svetka organizirajo že več let, so tudi ob tej priliki pripravili na njavaj pouleg zidine etnografskega muzeja. Pouleg domanjševca ludi so v etom leti tau, kak se je in da sveta ročno želo in mlatilo z mlatilnico, notpokazali tudi gostje iz Turističnega društva Polenshak, s sterimi domanjševsko društvo že več let dobro sodelüvle.

Eno zanimivo, zdaj tudi že tradicionalno prireditev, so meli tudi v Dobrovniku. Zove se Praznik vina in perecov. Slavnostni guč je meu minister za gospodarski razvoj in tehnologijo Zdravko Počivalšek, lüstvo pa so pozdravili ške: prekmurska vinska kraljica Špela Casar, predsednik Društva vinogradnikov Dobrovnik Bojan Horvat, direktorica Zavoda za turizem in okolje občine Dobrovnik Elizabeta Horvat in dobrovniški župan Marjan Kardinar. V kulturnom programu so se notpokazali domanjši ljudski pevci Dobronaki Nótázók in harmonikarka Janet Neubauer.

Ob tej priliki so obiskovalci nej samo koštavali dobre perece in vina, liki so - v zidini kulturnoga dauma - slavnostno prejkdali vinoteko, v sterioj do pripravljali degustacije in odavali vino domanjših vinogradnikov. Vinoteko so napravili ob pomauči penez v enon čezmejnem projektu (na Vogrskom sta partnera Zalai Borút in turistična pisarna iz Zalakarosa), sterio je namenjeni razvoji vinogradniškega in vinskoga turizma.

Silva Eöry

»Od mlajšov dobiš dosta lübezni pa energije«

Iluško Bartakovič v Porabji najbole poznajo tisti stariške, sterio so meli v zadnji 40-i lejtaj male mlajše, stere je ona vzgajala v vrtci v Slovenski vesi ali v zadnji lejtaj v Monoštri. Ovak je to trno aktivna kak članica slovenske samouprave Monošter-Slovenska ves pa članica Državne slovenske samouprave. Je ustanovna članica Komornega pevskega zbora ZSM Monošter, dosta se je trüdila za tau to, naj pri varaški slovenski mešaj bau vse več vernikov. Če je trbelo, nji je s svojim avtom vozila iz Slovenske vesi v Varaš.

Vzgojiteljica Iluška se pripravla, ka de pomalek v penzijo odišla, njeno 40-letno delo je vlada priznala z najvišim priznanjem, ka ga vzgojiteljice na Vogrskom leko dobijo. Za nagrado Brunszvik Teréz (Brunszvik Teréz díj) go je predlagala slovenska zagovornica v parlamenti Erika Köleš Kiss.

»Gda sem ojdla v otroški vrtec, sem že te brodila, ka mo vzgojiteljica,« je pripovedjala Iluška, gda sem go pitala, sto je nej volau napravo k tauma poklica. »V vrtci sem mejla vzgojiteljico „teto Margit“, priimka več ne vejm, dapa una se mi je trno vidla pa sem se že te odlaučila, ka mo vzgojiteljica.«

Gda je v sedmi klas ojdla, so prišli na šaulo pa njim nupokazali, kakšne možnosti majo, če se ščejo tadale včiti. »Pau leta sem mislila, ka mo v bolnici delala kak medicinska sestra, vejs so pa nam notpokazali, ka mo leko betežnikom pomagali, kakšen lejpi poklic (hivatás) je tau. Gda sem tau doma mamici povedala, je pravla, ka dobro, dapa naj premislím, ka v bolnici je nej samo vse lejpo, kak so nam povedali, v bolnici je težko delo pa lidgé mirajo to. Na, te sem se premislila pa pravla, ka te ostanem vzgojiteljica.«

Po osnovni šauli je etak odišla v Srednjo vzgojiteljsko šaulo v Sombotel, po maturi leta 1979 se je zglasila v Sopron na Višjo šolo za vzgojiteljice. Dvej leti je tam študejrala, dapa tak, ka je te že delala v vrtci v Slovenski vesi. Po diplomi je to ostala v Slovenski

vesi, gde je delala 32 lejt. Zatok, ka so v vrtci meli slovenski gezik za mlajše, se je notpisala na Visoko pedagoško šaulo v Sombotelu pa diplomirala iz slovenskoga

Iluška Bartakovič je dobila nagrado Teréz Brunszvik (grofica Brunszvik je napravila prvi otroški vrtec na Vogrskom); ob nej slovenska parlamentarna zagovornica Erika Köleš Kiss

jezika. »Gda sem bila skurok 40 lejt stara, smo porabske vzgojiteljice (Julka Kardoš, Agica Holec) vküper ojdle na slovensčino v Sombotel.«

2010. leta je prišla v Varaš delat, zato ka so vrtec v Slovenski vesi zaprli. »V Slovenski vesi je fejsť dobro bilau delati,« se spomina Iluška, »kak edna družina smo

Iluška je prišla v Monošter k slovenski skupini delat. Istina, ka je svojo kolegico poznala, dapa zatok ji je nej vseedno bilau, vej pa v Slovenski vesi so 30 lejt vküper

delale s kolegicami. »Eno leto mi je bilo malo težko, vej so me pa nej poznali nej mlajši pa nej stariške. Ranč nej težko, litji malo ovakšo je bilau. Vej sem pa v Slovenski vesi mejla v vrtci mlajše, od sterio so že stariške to k meni ojdli v vrtec.«

Iluška pravi, da je slovenska skupina v Varaši mešana skupina,

Iluška je trno rada delala v vrtci Slovenska ves

bili tam. Dapa prauti konci smo vsakšo leto menje mlajšov meli, že par lejt so gučali, ka zaprejo vrtec. Dapa stariške so prosili pa Slovenska samouprava je to prosila, tak smo te še malo leko ostali. Leta 2010. smo prišli tak daleč, ka smo samo sedem ali osem mlajšov meli. Te smo šli v Monošter, ništrni otroci so pa odišli na Dolnji Senik v vrtec.«

se pravi mlajše majo od tretjoga do šestoga leta. Tak je bilau v Slovenski vesi to, da pa zatok, ka so tam meli menje otrok, so meli več časa ponavljati pa več časa se spravlati s tistimi mlajši, sterio so meli kakšne probleme. V varaški slovenski skupini je 25 mlajšov, več je problematični mlajšov to, za stere bi trbelo več časa.

Približno zadnji 20 lejt prihajajo vzgojiteljice iz Slovenje, ka na-

šim pomagajo. Ne odijo samo v porabske vasi, liki v varaško slovensko skupino to. »Vsigdar sem bila vesela, gda so prišle slovenske vzgojiteljice. Tau je nej važno (fontos) samo za mlajše, zamé to, ker sem se z njimi leko pogovarjala slovensko. Fajn je tau to, ka prinesejo nove ideje pa nauve metode. Za otroke je zatok dobro, ker se trüdijo, naj je slovenske vzgojiteljice razmejo, vej pa one ne gučijo madžarski. Zdaj mam slovensko vzgojiteljico en teden tri dni, en teden dva dni,« je povedala Iluška. »Stariške so to veseli, radi majo slovensko vzgojiteljico, ka vidijo, ka se mlajši dosta navčijo. Starši v šauli to prosijo, naj se leko mlajši včijo slovenski jezik. Zdaj de že drugo leto slovenska skupina na osnovni šauli, gé je ena učiteljica to iz Slovenije. Starišom se tau vidi, ka so tam to male skupine pa majo čas vaditi.«

Za tau, ka dobi visiko nagrado, je nej znala. Ranč so bili na izleti, gda go je poklicala nikša ženska pa go je pitala za njene podatke (adatok). Na Iluškinom glasi je čüla, ka je presenečena (meglepödtöt) pa nej pravla, ka zatok vüpa, ka sprejme (elfogadja) tau nagrado. Iluška pravi, ka je vesela, če so priznali njeno delo, če so jo prištimali, dapa ona ne dela za nagrado, dela iz veseldja. »Meni je važno, naj me otroci pa starši radi majo, naj me čakajo v vrtci, tau je najbolje pomembno.«

Iluška Bartakovič, stera je zdaj že na dopusti, bo s koncem leta šla v penzijo. »Nejsam čakala, ka bom šla v penzijo. Rada delam, rada sem vküper z mlajši.« Ne misli doma ostati, če de mejla priliko pa zdravdije, de po nauvom leti ob penziji šla nazaj delat. Na pitanje, ka bi bilau, če bi se leko ešče gnauk odlaučila, mi je z iskrenim veseljom v očaj povedala, ka bi pá bila vgojiteljica, vej pa »tak dosta dobiš od mlajšov, dosti veselja, lübezni in energije...«

Marijana Sukič
Kejpi: osebni arhiv
I. Bartakovič

Darja Potočnik - višja svetovalka za področje kulture in turizma

Na poštiji so se leko špilali

Darja Potočnik, stera je na soboški občini zadužena za področji kulture in turizma, sam gorziskala par dni po tistem, ka je z držino preživela dopust na mordji: »V fajnom cajti si me zaodila, zdaj, gda sam na dopusti. Té keden sam doma, preminauči pa smo rejsan bili na mordji, v Crikvenici na Rovaškem, gé smo do zdaj ške nej bili. Trno se nam je povidlo, nej samo meni, liki túdi mauži Dragoji in sini Blaži, steri de geseni star 17 let. Čerka Anja, stera je stara 26 let, pa zdaj že po svoje odi na mordje.«

Potočnikovi radi kolesarijo, zatau so picikline túdi ob toj priliki pelali s sebov: »Bili smo v hoteli, tak ka mi je nej trbelo kújati. Na plaži smo mi nej trno radi, zatau smo se dosta s piciklini vozili naokauli. S sebov smo vzeli túdi brisače in kopalke, pa smo se te, gda smo lepo plažo najšli, sploj takšo, na steroj je nej dosta lústva bilou, túdi koupali. Piciklin je resan fajm, vej pa ti je nej tak vraučé, gda se voziš z njim, pa leko deš, kama škeš. Gda si pa zmantrani pa se staviš in deš na pijačo.«

Pintaričovi (tak se je Darja pisala prva, kak se je oženila) so - tau je za naše novine pred leti raztolmačila že Darjina mama Helena, stera je bila direktorica soboškoga hotela Diana - kak mlada držina neka cajta živeli v stanovanjskom bloki, te pa so začnili zidati ram pouleg drúge soboške osnovne šaule: »Kak smo ram zidali, se sama dosta ne spaumnim, vej pa sam bila komaj tri leta stara, gda smo se v njega preselili. Po tistom so se rami ške na drúgi strani poštije zidali, in v tej na pou zazidanih zidinah smo se deca trno radi špilali. V našoj vilici je te dosta dece bilou, vej pa so rame zidale v glavnom mlade držine. Prva leta je fajm bilou túdi tau, ka je bila naša vilica slepa (zsákutca), tak ka je nej bilou dosta prometa, pa

smo se túdi na poštiji leko dosta špilali. Tak je bilou, ka so nas naše matere komaj večer zvale domau in so nej furt na furt gledale, ka delamo, tak kak je gnesden tau bole navada.«

Držina Potočnik

Darja Potočnik je nej mela daleč do šaule, vej pa je bilo potrebno titi samo do koncavilice. Spaumni se, ka so se mlajši iz sausednih vilic čakali in vkúper šli prauti šauli, pa túdi nazaj domau. Zadvečarka so se špilali ali pa s piciklini vozili okauli: »V

ka de turizem túdi za Prekmurje furt bole fontoški. Študij je biu zanimivi. Živela sam v študentskom daumi in túdi tan san dosta pajdašov spoznala.« Nej je spoznala samo nauve pajdaše, liki túdi svojoga moža, Korošca iz Prevalj, steri je

Na smučanji je bilou lepau

srednjo šaulo sam túdi odila v Soboti, in tau v ekonomsko. Te je ške v varaši bila, pouleg občine. Gda smo pred prvin klasom daubili razpored, v steri razred mo mogla titi, sam bila trno žalostna, vej pa sam nej poznala niti enoga sošolca. Samo brž sam puno nauvih pajdašov spoznala. Sošolce sam mela iz celoga Prekmurja, pa túdi iz Gornje Radgone in drúgih krajov.

zavolo lübezni prišo živet v Prekmurje: »Sigdar je bilou tak, bar tak pravijo lidge, ka so se radi družili študenti iz Prekmurja in Primorske, pouleg toga se Prekmurci radi družimo túdi s Korošci. Zanimivo je, ka ma moužov najboukši pajdaš, s sterim sta vkúper gor rasla in se šaulivala, ženo iz Radenec, pa oni živejo v Prevaljaj, moj mauž pa pač zdaj žive v Soboti.«

Po zgotovljenom študiji je leta 1996 delo dobila na soboški občini, gé dela ške gnesden: »Prva sam prejk mela samo področje turizma, sledkar pa sam cuj dobila ške kulturo. Ge tau delo rada delam, vej pa je pestro in zanimivo. Furt je kaj nauvoga. Včasi je bilou tak, ka smo zaposleni na občini organizerali prireditve, zdaj pa mamozatau ekstra ustanovljeni zavod, steromi ges pomagam. Sama sam 20 let bila vodja prireditve Soboški dnevi, s sterov je furt dosta dela bilou. Zdaj so tau prejkvzeli zaposleni na zavodi za kulturo. Ške furt pa aktivno sodelüvlem pri vsej tej prireditvaj, vej pa občina more zriktati peneze za tau, ka jih leko organizeramo. Pouleg toga moremo zriktati peneze za delovanje zavodov, steri delajo na področji kulture, od knjižnice, galerije do muzeja in tak ta dale.«

Darja Potočnik je vesela, ka je soboški občini gratalo, ka je pred dvema letoma odkúpila sedem kipov oziroma skulptur eričih slovenskih umetnikov. Delo Toneta Demšara, stero nosi ime Organska rast, stogi v preddverji Gledališča Park, vsa drúga, sterih avtorji so Slavko Tihec, Luj Vodopivec, Peter Černe, Dušan Tršar, Janez Boljka in Janez Lenassi, pa zvüna. »Skulpture so bile skvardjene, zatau smo jih prva mogli dati ške restavrejtrati. Strokovna komisija je vodstvi občine predlagala, naj jih postavijo na travo pauleg stanovanjskih blokov v vilici Štefana Kovača. Tau je pouleg centra varaša, pouleg toga pa je ške ena simbolika, vej pa so v tej vilici túdi bloki, v sterih so živeli Murini delavci,« je na konci ške cujdala Darja Potočnik. Kejp na prvi strani: Darja Potočnik je zaposlena na soboški občini

Silva Eöry
Kejpi: osebni arhiv
Darje Potočnik

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Izginejo ovire na mejni prehodaj

Izginejo ovire (akadályok) na nekdenešnji mejni prehodaj, stere so še postavili, gda so še stavljali pa kontrolirali lústvo na meji. Sledkar, gda smo že nustrastupili v Evropsko unijo pa Schengensko območje, so rampe dolarazmetali, dapa te ovire pa zidine so še ostale na meji. Pa še potistim tö, gda je schnegenska meja že zvüna nas bila.

Kak memento stojijo te zidine pa te velke betonske stene pa nas spominjajo na tiste čase, gda so človeki še noge trpetale, gda se je pelo pa zagledno napis, ka Pozor, državna meja.

Pet železnožupanijski vasi je dobilo peneze, na tau je vlada 596 milijau nov forintov dala v proračun za 2020. leto. Železnožupanijski mejni prehodi so od 20 do 50 miliaunov forintov dobili. Prvi cilj projekta je obnavljanje zidin pa rušenje ovir, drúgi cilj je, aj se z avtonom tak leko prejk bivše meje pa mejnoga prehoda pelamo, ka nika nede nam napauti. V sklepu vlade tak piše, ka te plane do junija drúgoga leta trbej naprajti.

V cejlom rosagi petnajset taši mejni prehodov mamoz, gde té ovire pa zidine morajo razmetati ali obnaviti pa njim dati drugo funkcijo, med tejmi je pet v Železni županiji. Mejni prehod Bucsu je 31.750.000 forintov daubo na té program, Bajánsenye 22.860.000 forintov, Rábafüzes 50.800.000 forintov, Bozsok 19.050.000 forintov, Kőszeg 22.860.000 forintov.

Potistim, gda se tau delo napravi, se lastništvo (tulajdonjog) zidin na mejni prehodaj Bajánsenye, Rábafüzes pa Bucsu prejkda Direkciji za javne ceste Magyar Közút Nonprofit Zrt.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

Spominska slovesnost pri Ruski kapelici pod Vrščem

Ob 103. obletnici postavitve Ruske kapelice pod Vrščem je potekala tradicionalna spominska slovesnost. Slavnostni govornik je bil predsednik državnega zbora Dejan Židan, ki je v nagovoru poudaril, »da nas kapelica že več kot sto let opominja in nosi neprecenljivo zgodovinsko sporočilo generacij pred nami, ki so se zavedale krhkosti in dragocenosti miru ter nesmiselnosti trpljenja vseh vojn.« Danes se svet spreminja z nepredstavljivo hitrostjo in spopadamo se z mnogo neznankami za prihodnost, je opozoril Židan in dodal: »Transnacionalni pojavi vplivajo na dinamiko konfliktov v svetu in predstavljajo naraščajoče neposredno breme za celotno mednarodno skupnost, od nas pa terjajo vedno nove odgovore in usklajeno ukrepanje.« Na slovesnosti ob kapelici, postavljeni v spomin ruskim vojnim ujetnikom, ki jih je med gradnjo ceste čez prelaz Vrščič zasul snežni plaz, se je zbralo več kot tisoč ljudi. Priveditve so se udeležili tudi uradna delegacija Rusije in Ruske pravoslavne cerkve ter številni gospodarstveniki in politiki, na čelu s predsednikom republike Borutom Pahorjem in predsednikom vlade Marjanom Šarcem. Vodja ruske delegacije, minister za digitalni razvoj, zveze in množične komunikacije Konstantin Noskov, je dejal, da je Ruska kapelica temelj skupnega spomina, ki so ga več desetletij ohranjali naši predhodniki in ga je treba ohranjati tudi za zanamce.

Dobrih 40 kilometrov nove ograje na južni meji

Pristojni na slovenski strani so podpisali pogodbo s srbskim podjetjem Legi-SGS za dobavo in postavitve 40 kilometrov ograje z rezilno žico in za montažo panelne ograje v dolžini 3,8 kilometra. Izvajalec bo moral glede na razpisne pogoje zagotoviti postavitve najmanj 100 metrov ograje na dan. Ministrstvo za javno upravo je za dobrih 40 kilometrov ograje odštelo 4,8 milijona evrov.

Slovenske ljudske pripovedi - nej samo za mlajše - 18.

Kak se je mladenec s šiftom po zemlej pe

V devetom rosagi je živo eden bogati grof, šteri je dosta gradov emo. Njegva či je bila zavolo svoje lépote erična po cejlom svejti, za ženo pa go je obečo tistoma mladenci, šteri se s šiftom po zemlej pripela do njegovoga grada.

»V lejs sem se napauto,« je dau valas mladenec, »en par sklejč škém narediti.« Gda je prišo v gauško ino vdaro v būkev, je zletejla edna sklejca. Kelkokrat je vsejko, telko sklejč je spadnilo z drejve. Paubro je sklejce

že je pred njim stau graubo veuki šift. Včasik je gorseu ino se odpelo po zemlej prauti gradi, do šteroga se pejški tresti dni odi.

Gda se je pelo nimo ednoga mлина, je vüdo pod koritom človöka, šteri je cejlo vodau,

kravov, štera je šest vör daleč.«

Srejdnji pa je pravo:

»Ka 'š kamne lüčo, ge samo gnauk staupim, pa sem tam.« Depa prva, kak liki bi srejdjen pastér rejsan tau napravo, že jim je kričo mladenec s šifta:

»Nika takšoga sem eške nikdar nej vüdo. Vsi trgé morete z menov priti!«

Pastérge so tamnjali goveda ino staupili na šift. Te so se vsi odpelali z vötrom.

Približavali so se gradi, v šterom je živo grof s svojov prelejpoj čerdjav. Gda so se s šiftom pripelali po zemlej, je mladenec s svojimi tivarišami vöstaupo ino so vsi šli pred grofa. Mladenec je pravo:

Tau so zvödali trgé bratke tö. Najstarejši je pravo, ka steše šift pa se ž njim odpela po grofovo čér. Odišo je v gauško, na pauti pa je srečo starca, šteri ga je pito, kama dé.

»V lejs sem se napauto,« je dau valas mladenec, »en par žlic škém narediti.«

Gda je prišo v gauško ino s topačov vdaro v būkev, je z drejve zletejlo telko žlic, kelkokrat je vsejko. Mladenec je vküper paubro žlice ino je odneso domau.

»Če Baug neške, ka bi grofovo čér daubo, te mo žlice odavo,« si je brundo najstarejši sin.

»No, ali si steso šift?« ga je pito srejdnji brat.

»Šift nej,« je pravo najstarejši, »liki žlice. Te mo pa žlice odavali.«

Po tistom se je v gauško napauto srejdnji brat, ka bi steso šift. Na pauti je srečo tistoga starca, šteri je njega tö pito, kama dé.

ino je odneso domau.

»Brž si steso šift,« sta se masmedjala brata, ka je tak naglo domau prišo.

»Vejs sem pa znau,« je pravo mlajši brat, »ka vüva nika ne napravita. Vidla ta, ka ge z Bogá pomočjav z rokami stešem šift.«

Mlajši brat je vzeu topačo ino se napauto v gauško. Srečo je starca, šteri je njega tö pito, kama dé.

»V lejs dém šift tesat, ka se ž njim po zemlej odpelam po grofovo čér.«

»Samo idi,« je pravo starček, »pa trikrat vdari v būkev ino šift de napraveni. Gda 'š se ž njim prauti gradi pelo, vzemi k sebi vse, ka si eške nikdar nej vüdo. Če toga ne včiniš, nikdar se s šiftom po zemlej ne pripelaš na grad.« Po tistom je starček odišo na svojo paut.

Mladenec je napravo, kak ma je starček velo. Trikrat je vsejko s topačov ino gledaj,

štera je vö s korita stekla, včasik spiu. Nika takšoga je mladenec eške nikdar nej vüdo.

»Ti, šteri si tak žeden,« je pravo pivci, »poj gor na moj šift!«

Pivec ga je baugo pa tak sta se dale pelala. Nindrik na pauli je mladenec zagledno orače, šteri so orali s trejmi pari živine. Nekak pa je stapo za njimi pa prauti požero vse brazde.

»Ti, šteri si tak lačen,« je pravo gédcí, »poj gor na moj šift!«

Gladauven ga je baugo ino vsi trgé so se pelali dale po zemlej. Prišli so do ednoga bregá, na šterom so trgé pastérge krave pasli. Eden je pravo svojoma tivariši: »Ti, idi samo po Šejko, dugo je že vkraj odišla od črejde.«

»Ej, ka 'š pa odo pa go isko, ge go prva povrném,« je pravo tretji. »Samo primlem eden kamen pa ga ličim za

»Gospaud grof! Po zemlej sem se s šiftom pripelo do vašoga grada, tak leko dobim vašo lejpo čér za ženo.«

»Dobiš go,« ma je dau valas grof, »depa nalekli smo veuko gostüvanje. Ka mo z gesti, vej si pa tak malo gostüvanjčarov pripelo?«

»Gospaud grof,« je pravo mladoženec batrivno, »ne bojte se! Takšo svatbo mam, ka nam eške vsega premalo bau. Kelko koli ste nalekli.«

»Skrb mej, ka aj rejsan tak baude,« je pravo grof. »Vej pa če vsega ne zejte pa ne spigéte, ne 'š daubo mojo čér.« Prišo je dén gostüvanja. Svatba je sejdla kauli veukoga stola, služabnicke pa so nosili najbaukšo gesti pa vsefelé piti.

Tisti tivariš, šteri je vse brazde zo, se je nikak nej mogo nagesti, prauti je zo vse, ka so ma na talejr davali.

Tisti tivariš, šteri je telko vodé spiu pri mlini, je cejlo

vino poloko. Zatok je grof pravo, aj ga pošlejo v zamenico k bečkam. Vse je spiu, ka je vina v zamenici najšo. Samo je nagno bečko pa go vösprazno.

Grof je svojo čér nej rad enoma tihinskoma mladenci dau, svoje dane rejči pa se je sto držati. Premišlavo je, ka bi eške zapovödo mladenci, ka bi tisti nej mogo napraviti. Končno ma je na pamet prišlo ino velo je:

»Eške tau moreš včiniti, prva kak dobiš mojo čér za ženo.« Pravo ma je, ka je daleč v ednom drügom kralestvi eden stüdenec, s šteroga more eške tisti den prinesiti vodau, če šké, ka bi mlada grofična rejsan njegva žena gratala.

S té žmécave je mladenca vörejšo tisti tivariš, šteri je leko daleč staupo. Mladenec ma je zapovödo, aj staupi k stüdenca pa prinesé vodau. Tisti je odišo. Dugo je nej nazaj prišo od stüdenca, zatok se je mladenc začno bodjati, ka bau. Velo je tivariši, šteri je neskončno daleč vüdo, aj pogledne, gde je ov pa ka dela. Tisti je pogledno pa pravo, ka ov v senci pod drejvov pri stüdenca v tistom drügom kralestvi spi. »Trbej ga zgoniti!« Zatok je mladenc pravo tivariši, šteri je znau daleč lüčati kamen, aj ednoga zaküri v spečoga, aj se gorpřebidi. Gda je tretji paster lüčo kamen, je zaspani rejsan gorstano, zagrabo vodau s stüdenca pa se včasik povrno k gradi.

Grof se je čemeriu, vej je pa mladenc vse tak napravo, kak ma je zapovödo. Tak ma je nej ostalo drügo, samo ka ma dá svojo lejpo čér za ženo. Po zdavanji sta mladi va šla na sausednji grad ino tam eške gnes srečno pa zadovolno živéta, če sta eške nej mrla.

Na domanjo rejč obrno:

-dm-

Ilustracija: -mkm-

Blagoslov starih staršev

V kapeli v Slovenski vesi so 28. julija, na nedeljo po spominskem dnevu svetih Ane in Joahima, Jezusovih starih staršev, pri sveti maši posebno pozornost izkazali prisotnim babicam in dedkom. Ob koncu svete maše jih je monoštrski kaplan Csaba Kaszás tudi blagoslovil.

LRH

foto: Peter Gerenčer

... DO MADŽARSKE

Vlada da dijakom tudi žepnino

V času dvotedenskega jezikovnega tečaja v tujini vlada ne pokrije le šolnine in potnih stroškov, temveč zagotovi dijakom tudi žepnino, da bi čimbolj razbremenila starše, je izjavila Monika Bartos, odgovorna za organizacijo jezikovnih tečajev za dijake v tujini. Namen vlade je, da bi vsak srednješolec v času srednje šole preživel dvakrat po dva tedna v avtentičnem jezikovnem okolju. Prijavijo se lahko dijaki 9. in 11. letnikov srednjih šol v države, kjer se govori njihov prvi tuj jezik. Javni sklad Tempus, ki organizira jezikovne tečaje v tujini, se je povezal s 1200 jezikovnimi šolami in izobraževalnimi centri. Ciljne države so predvsem Anglija, Francija, Nemčija, Avstrija, Malta, Irska in Kitajska. Vlada računa letno s 140 tisoč udeleženci, če bi se na jezikovne tečaje prijavili vsi dijaki, ki so upravičeni do učenja tujega jezika v avtentičnem jezikovnem okolju. Boljše znanju tujih jezikov je vlada namenila v proračunu za leto 2020 35 milijard forintov, toda Monika Bartos je izpostavila, da je postavka odprta, v primeru potrebe se znesek lahko zviša.

Merkel in Orbán se bosta skupaj spominjala

Angela Merkel in Viktor Orbán bosta skupaj obujala spomine na 30. obletnici panevropskega piknika. Kanclerka in premier se bosta z ostalimi povabljenimi gosti udeležila ekumenske božje službe v evangeličanski cerkvi v Sopronu, kjer bosta oba tudi nagovorila navzoče.

-HS-

Panevropski piknik so organizirale takratne opozicijske sile avgusta leta 1989, da bi protestirale zaradi razdeljenosti Evrope. Za prizorišče so izbrale prostor ob avstrijski meji blizu Soprona. O samem dogodku so izvedeli tudi državljani takratne Vzhodne Nemčije, ki jih je bilo kot turistov več tisoč na Madžarskem. Izkoristili so možnost, da v času piknika meja z Avstrijo ni bila strogo zavarovana in so pobegnili v Avstrijo, od tam pa šli naprej v Zahodno Nemčijo. Tako se je začel proces združitve dveh Nemčij.

Nogometaši v Slovenski vesi začeli s pripravami

NK Slovenska ves, ki igra v drugi županijski ligi Železne županije, se pripravlja na jesensko sezono s tedenskimi treningi in prijateljskimi tekmami. Ekipa bo imela srečanje 11. avgusta v Körmendu, kjer bo odigrala tekmo v 1. kolu županijskega pokala, poimenovanega po Zoltánu Halmosiju. Predsednik nogometnega kluba Gábor Bartakovič nam je povedal, da bo člansko ekipo še naprej treniral Róbert Nárica, mladinsko ekipo pa Zsolt Düh, z najmlajšimi (U13-14) se bo ukvarjal David Domjan.

L.R.H.

Naš najmlajši bralec

Našega najmlajšega »bralca« smo fotografirali med obiskom pri prababici v Sakalovcih. Dennis se je rodil materi Porabki in očetu Madžaru na Danskem, kjer sta si oba našla službo in ustvarila dom. Ob obisku doma so obiskali tudi prababico Marijo Gašpar (Ricuvi Mariš), kjer je Dennis pokukal tudi v časopis Porabje, katerega zvesta naročnica je njegova prababica.

-HS-

porabje.hu

MENA SO ŽE VSI KEJPI ČRNO-BEJLI

Štejlina Irinka, po možej Schrei, je najstarejša v Sakalovci, v devetdesettretjem leti je, dapa tau se na njej sploj ne vidi, tak dobro se drži. Pauri vse, kakoli človek pita od njej. Živeli so v tistom časi, po prvi bojni, preživeli so drugo svetovno bojno, tau tō, gda so nas po bojni z mejauv krajzaprli od sveta, revolucijo v leta 1956 pa tau tō, gda so se meje znauva odprle. Leko mislite, kelko kejpov majo doma, kak težko je bilau vōodbrati tisti pet, šest za novine.

- *Tetica Irinka, leko bi mena vōodebrali par črno-bejli kejpov, od steri bi te malo pripovejdale?*

»Vejš ka, mo' dejte, mena so že vsi tjeppi črno-bejli, baukše bau, če si ti vōvzemeš, ka teba trbej. Dočas, ka gledaš, ti tapovejm, ka moj mauž, gda je sodak bijo pa doma-uprišo, te so ga Rusi zgrabili pa so ga taodpelali. Štiri lejta je bijo v Rusuškōm. Srmak je dosta trpo, dapa sploj dober človek bijo, zato ka vse tak baugati mogo, kak sem dja pravla. Po pravici obadva sva dosta trpala, grdo so vōzdelali z nami te, gda smo dvakrat mogli tjūpiti te ram, steri je od sestre moža bijo. Zato ka ga je država krajvzela pa te za petdeset djezero forintov smo ga mogli še gnauk nazajtjūpti. Potistim smo ga še dolatrgali pa znauva zidali, zato ka so mejter visiko gobe rasle po stenaj.«

- *Najstarejši kejp, ka sem vōodebro, je, tak mislim, eden družinski kejp. Ta*

bi nam pravli, sto vsi so na kejpi?

»Oča, mati, dja pa senička sestra.«

- *Kelko sester ste meli?*

Štejlina Irinka (Štejlina Iren)

»Dvej, Ano pa Djuliško, dapa več edna ne žive, obadvej sta pokopane.«

- *Na drugim kejpi, če dobro vidim, je birma, sto je*

Štejlina družina (mati, oče, dve sestri pa brat)

ta dekla pa botra, stera za njauv stoji?

»Tau sem dja pa moja botra, Djauklinoga Emina mati, Trnjoška mati. Dja tau že dobro ne znam, če je tū v Sakalovci bila birma ali v Števanovca. Tak mislim, ka

mi smo se k Števanovca držali pa tam je bila birma z gosapudom Markovičōm.«

- *Kak je bila birma?*

»Nika velkoga nej bilau, po meši, po birmi sto ka je s sebov prineso, tisto je te v krčmej zo ali če je botra domau pozvala, pa te tam je nalekla pa tam so djeli. Prejk po gauštja smo pejški šli v Števanovce, zato ka te je še nej bilau avtonov, samo te so še lejpe poti bile. Gvant smo v rokej nesli, pa gda smo taprišli, te smo se tam prejk naravnali.«

- *Na tretjom kejpi ste z biciklinom dolavzeti, tau je vaš biciklin bijo?*

»Pred našim ramom so naja s sestrov dolavzeli, gde sva se narodile. Te dva lejpiva biciklina so naja stariške tjūpili, s tejma biciklima sva se v Varaš pa na Gorenji Senik vozile. Gda so kejp redli, gvūšno ka sva se v Varaš pelale, zato ka v lejpom, sve-tašnjom gvanti sve.«

- *Na taum malom kejpi je vašo gostiuvanije poslikano, kak si nazaj mislite na tisti den?*

»Tau je po bojni bilau, že stalno ranč ne vej, pomalek še tau nemo znala, gda sta se hči pa sin naraudila, če dobro si nazaj mislim, te vejn 1947. leta.«

- *Gde ste meli gostiuvanije?*

»Doma smo držali, zato ka velka iža bila pa mesto je

bilau zavole. Dosta lūstva je bilau, dosta smo plesali, fejst je koražno bilau. Lejpa lejta so bila, samo tau je baja, ka sem stara gratala.«

- *Ka mislite, zaka, za koga volo ste tak lejpa lejta zadobili?*

»Zato, ka sem dosta delala v cejlom življenji, skur pri vsakšōm rami. Najbola te, gda smo s krmov delali ali žetva bila, od Sukič rama (Djauklini) smo začnili pa največkrat pri Roganovi smo enjali. Dosta sem po

Svojo birmanskov botrov, Trnjoško Meco

goštjaj delala, vsikšo malo vejko smo vtjūpsekali pa v pūšle vezali. Štiri krave smo meli pa ka nam je trbe-lo, tisto smo vse doma skr-mili pa pripauvali. V baut-smo samo rejdko odli, bola samo po sau pa po cutjar, buma nej kak zdaj.«

- *Dosta ste delali, prausto ste živeli, dapa itak sem najšo eden taši kejp, gde tak vōgledate kak edna gospa, še nerc bundo mate kaulak šinjaki, gde pa sto je te kejp redo?*

»Dosta vse znam, ka je prvin bilau, samo tauga pa itak nej, ne vej, gdé je tau bilau pa tau tō nej, ka sto me je posliko.«

- *Ozark na kejpi kak če bi nika rusičko bilau napisano, leko ste kakšnoma Rusa steli te kejp dati, nej?*

»Ne vej, ka je tau moglo biti, zaman si zmišlavam.«

- *Na slejdnjom kejpi v ednoj lejpoj iži sedite, gdé je tau bilau?*

»Tau je pri Roganovi bilau, še v starom rami, oni so sploj lopau meli vse. Na tjeppi smo dja, mauž, Zavcovi Mariš, Zavcovi Feri, ka je cejmešter bijo, Ricovi Djuli, Mariša sestra, te Valikini (gnešnja županja, op. av-

torja) stari oče pa stara mati pa njena mati, Klari. Tak mislim, niši mau smo meli, gda so nas dolavzeli pri stauli. Vejndrik neka-koma den smo držali. Vidiš, kak lejpi gvant smo meli, sr-mastvo je bilau, dapa eden lejpi gvant je zato vsikši emo, steroga so fejst šparali. Zdaj je tak, ka v nede-lo nasé dejejo, v

tistom vsakden odijo.

Vejš, dejte mojo, že sem stara pa dosta vse sem vidla. Dosta vse je že ovak, kak je prvin bilau, dapa nejvūšno, ka je zdaj baukše, kak je prvin bilau. Dja sem se srečala s sinaum Horthyna, gda sem v Varaši v Koroni delala. Po drugoj svetovnoj bojni, gda so vse patjivali, knjige pa nebo-zemlo so nutra v lade klali, dja sem tō pomagala njim. Pa kak so lade edno na drugo klali, sin od Horthyna je edno lado malo potisno, moj prst je pa pod ladov austo pa ga je malo zmauždjo. Nej sam rad napravo, zato ka potistim staukrat mi ga je dolapotjišūvo pa so ga skonze pobile. Tau je že vse davnik bilau, tau so že vse samo spomini, zdaj že samo doma sedim pa Boga molim.«

(Kejp na 1. strani: Mau pri Lubejrini)

Karči Holec

Gda raji valauvi šifte zibajo

S padašom sva v nedelo zrankoma brž gorprišla, ka bi s salaša pejški v center Ljubljane samo sploj po malek prišla, zatok sva nut v avto sela. Bila je risauska nedela, zatok sva se odlau-

biu, samo en par štandov je tam stalo. Te sva gorprišla, zakoj. Z ednoga mikrobusa so vskočili moški s kamerami, mikrofonami pa posvejtami, vej so pa eden reklamni film gordjemali.

Na malo vodaj mali čanaklinge male mornare čakajo

čila, ka deva k devetaj meši v frančiškansko cerkev, štera s svojov rauza, svejklo redečov farbov kraluje nad Prešernovim trgom. Té glavni plac slovenske metropole se je inda svejta - po Božoj izi - Marijin trg zvau. Pred lejtami je bilau skoro nej mogauče parkerati v centri Ljubljane. Če je štoj mujs mogo tatiti, je žmetno najšo mesto, če pa je svoj avto nej po regulaj dojdjau, sta ga čakali dvej stvarini: leko so ma na potače dali »lasico« (kerékbilincs), leko pa je mašin odpelo »pavek« (pókos autó). Nej davnik pa so v glavnom varaši napravili veuko delo: gor so skopali cejli Kongresni trg (na več staulejtne, kuste drevje so skrb meli), pa pod zemlaup napravili parkérno izo na tri štauke. Tak skoro vsakši najde mesto ino samo telko plača za parkéranje, kelko je v istini spodkar biu. Povejmo pa, ka če se šofer več kak tri vöre v parkérnoj izi zadržava, ma tau graubo gorzaračunajo. Mela sva eške malo cajta do meše. Špancerala sva se na piaci, šteri je sploj prazen

Glavna peršona na videoni je biu en mladenec, šteri je mogo v toplom junijskom vrejmeni kusti mangli pa eške šal na sebi meti. Cejlo tržnico so dozjaprli, tisti par štandov je bilau samo kak kulisa za reklamni film.

Pri Mesarskoma mostej sva vidla, ka vsikšo vöro z mesta dé mali šift, šteri tri frtale vöre pela gor pa doj po Ljubljani. Ideja se nama je povidla, pa sva brž kúpila dvej karti za paut, včasik po meši. Malo sva se zbojala, ka de naja na šifti zeblo, zatok sva se v marši napautila nazaj k avtoni pod Kongresnim trgom, ka bi vözvela pulovera.

Zvonilo je k risauskoj meši. V cerkvi je biu kejpa ovaški, kak liki smo ga spoznali lani decembra v katedrali svetoga Nikolaja. Frančiškanska cerkev je bila puna z vörniki, šteri so samo prihajali pa prihajali, med njimi je dosta mladi tó bilau. S korusa je liturgijo sprejavo mejšani pevski zbor, šteri je emo takše moške pa ženske soliste, ki bi leko mérne duše v operi gorstaupili. Cejlo mešo so

štiriglasno, latinski spejvali. Eden lejpi moment je biu, gda je sredi bogoslüzja k amboni, k mikrofonu staupo eden frančiškanski barat pa edno lejpo slovensko Marijino pesem zaspejvo. Vsi vörnike so pomagali. Müva s padašom sva molila s porabske pesmarice »Poslušajte, vsi ljudje«, vej so pa v tisti knjigaj molitvi tak tó nut, kak je v Sloveniji molijo. Dühovnik so v svojoj risauskoj predgi gučali o dari svetoga Düha, šteri je apoštolom dau mauč gučanja v vsej gezikaj sveta. Povödali so edno lejpo pripovejst: v edno vesnico na Polskom je prišo eden tihinec. Staupo je v cerkev, pa nika v ednom špajnsom geziki brundo. Plebanoš so bili vönavčeni človek, depa čüli so, ka so te rejči nej polske, nej engliške, nej nemške, nej rusoške. Pitali so tihinca, od kec je prišo, šteri je dau valas, ka s Polske. Zatok je prej v špajnsom geziki gučo, ka ne vej moliti, depa čüu je, ka se z Bogaum leko vsikši v šteroj koli rejči pogučava. Zatok si je vözbrodo eden nauvi gezik, pa ga je Baug rejsan poslušno.

Po meši sva se mogla s padašom sploj paščiti, ka bi na šifti mesto dobila. Gda sva taprišla, pa je biu tisti malo vekši čanakli eške prazen. Doj sva sela na začetek, na naus šifta. Te sva eške v senci bila, vej smo pa stali pod Mesarskim mostaum. Depa sledik je tó niške nej prišo, tak je šift štarto z dvöma pautnikoma, z nama.

Od spodkar je Ljubljana ovaška. Veuki čanakli naja je pelo oprvim pod trejmi mostami, pod eričnim Tromostovjom, te sva se pa leko čüdivala farbastim izam na več štauke na bejdvej stranaj Ljubljani-ce. Šift je pomalek pelo,

vidla sva se lidi gor pa doj kraj vodé šetati. Sunce je graubo sijalo, eške dobro, ka sva klabüka mela. Za en malo smo priplavali vö s centra pa prišli do šurki stub eričnoga slovenskoga arhitekta Jožeta Plečnika, na šteraj má mladina v toplom vrejmeni šegau sejtji, se pogučavati ali z gitarov spejvati.

Cerkev Marijonoga oznanjenja ino Tromostovje z »ribje perspektive«

Te sva že vidla na vodej male jadrnice (vitorlások), čüdivala sva se tomi, ka na nji sploj mladi mornarge sedijo. Te sva zvödala, ka se tisti den mlajši vküpmejrijo v jadrani na vodej. Naja šift je dale pelo do takzvané »Špice«, gde se Ljubljana pa Gruberov kanal srečata ino so inda svejta štrand meli. Eške dale po vodej sva prišla na Ljubljansko barje, štere müzge sploj ovaški kejpa kažejo, kak liki center varaša: vidla sva drevje, grmauvdje pa divdjo naturo. Za en malo, na pauti nazaj je naja motorni čanakli dojstano, vö so ga zvezali k ednoma drügoma šifti. Zvödala sva, ka se vrnau te mlajši po Ljubljani s svojimi malimi jadrnicami pelajo. Čakati sva mogla dobre frtau vöre, na pauti k štartnomi punkti pa so se nama pred očami eške gnauk pokazale ljubljanske atrakcije: Šauštarski maust, Prešernov trg, Plečnikova tržnica pa Zmajski

maust.

Že z vodé sva na pamet vzela, ka je na ednom bregej Ljubljani sploj dosta lüstva. Napautila sva se nazaj pejški ino vidla, ka buše senje majo. Na svoji stolaj so bautoške vsefelé odavali: stare srebrne escajge, porcelanaste posaude, sodačke šapke pa medalje, knige pa plošče, ponüca-

ne fotele, sunčne aukule, škéri za monterati - vse, ka človek nüca, ali pa po istini povödano, vse, ka gvüšno ne nüca. Ge sem za fale peneze donk küpo edne brezhibne knige s slovenskimi ljudskimi pripovejtami. Za naja s padašom je že tradicija, ka v eričnoj piceriji kraj Ljubljani zejva edno dobro gibanico. Na risausko nedelo je tó tau biu obed, žalostno pa sva na pamet vzela, ka je letos vleti tau prekmursko testau nej tak friško pa žmano bilau, kak liki sva ma bila včeniva vzimi.

Povrnaula sva se nazaj k avtoni, pa se stela odpelati prauti söveri, vö z Ljubljane. Tau je od tistoga mau, ka so Slovensko (nekda Titovo) cesto od Ajdovščine pa vse do Kongresnoga trga dozjaprli za mašine (zvün avtobusov), nej léko. Donk se nama je posrečilo vö na avtocesto priti ino se odpraviti prauti Kamniki.

-dm-

»Gnes grofi celjski - pa nikdar več«

Gda se človek po avtocesti prauti Ljubljani pela, že pred varašom Celje na ednom bregej na pamet vzeme sürkaste törme s kustimi stenami. Tam se zdigava Stari grad, šteri je biu v svojom cajti najvejša utrdba (erődítmény) na cejlom Slovenskom.

Gda pridemo nut v tretji najvejši slovenski varaš, se moremo en malo pri vodej Savinji prauti Laškomi pelati, gde tisto erično slovensko pivo redijo. Gor na brejg z ov kraj mostá pela vauska, kriva poštija, depa ne nücamo dosta pelanja, pa smo že na gradi nekdešnji celjski grofov.

Celjski (ali kak je vogrski zovejo

»Cilleiek«) so bili v središnjom vöki najbolje poznana pa najvejša takša držina, štera je vekši tau svoji grüntov na Slovenskom mejla. Z ženitvami so gratali krepka evropska dinastija, štera se je vmešavala tak v nemško kak madžarsko politiko. Dosta so se svajüvali z vogrskimi Hunyadinami tačas, ka so protivnicke Ulrika II. Celjskoga v Beogradi (Nándorfehérvári) leta 1456 nej bujli. Tak je mrau slejdnji moški v celjskoj držini, od štere grünte so po kračičoj bojni prejkvzeli Habsburgi.

Gda smo prišli na Stari grad, smo vidli, ka je vse lepau obnovleno. Za dela so ponücali unijske peneze pa eške nauva renoveranja tö planerajo. Na gradi nas je čakó Sašo Sevšek, šteroga smo prosili, aj nas malo sprevaaja. »V papéraj pišejo o celjskom gradi že v 12. stoletji,« je začno pripovedjati vodič v indašnjom viteškom gvanti s središnjoga vöka. »Oprvim je stau samó takzvani romanski palacij, kislej je Friderik I. Celjski zozido 'gotški palacij' pa kuste stené kauli törma. Tistoga ipa je grad 5.500 m² veuki grato, kak

ga gnes tö poznamo. Vsikdar je slüžo bodaučoma grofi: gda je biu Herman glava držine, je tü živo njegvi sin Friderik; gda je té grato prejdjen, je grad prejkdau svojoma sinej Ulriki.«

Friderikov törem, gde je biu zaprejtí zalübleni sin sigurnoga očo Hermana Celjskoga

V cajti celjski grofov eške ne moremo gučati o Slovencaj ali Nemcaj, narodov v gnešnjom znamenji rejči je te eške nej bilau.

Od vrkaj se leko čüdivamo Pelikanovoma törmi pa »knežjoma mesti Celje«

Donk so se vnaugi trüdili, ka bi v Celjanaj vidli slovensko dinastijo, ništerni pa so celau pravli, ka so zavolo svoji veuki grüntov na tedešnjom Rovačkom bili »prvi Jugoslovani.« »Gučalo se je, ka je bila njina stara-stara mati sveta Hema Krška, štera je živela na Koroškom, v nekdešnjoj slavskoj Karantaniji,« je tomačo Sašo Sevšek pa cujdau: »Barbara Celjska se je oženila

z rimsko-nemškim cesarom Sigismundom Luksemburškim, pa tak dobila ekskluzivno pravico do porc s krzna od kun (nyestszörme). S tem je telko penez vküppobrala, ka je svojoma cesarskoma možej na pausado davala. Stoga se vidi, kakše so slovenske ženske: eške svojim možam samo na pausado peneze dajo ...«

Na celjskom gradi so nej davnik postavili dvej nauvivi stalnivi razstavi. Prva je v takzvanom Pelikanovom törmi, šteri je daubo ime po eričnom celjskom fotografiji Josipi Pelikani. »Spodkar v törmi vidimo sodačke škéri s prve polonje 15. stoletja, gda so celjski grofi najvejšo mauč meli, dali so dvej kralici na evropske tronuše,« je na sable pokazo Sašo Sevšek. Gda smo staučili en štauk više, smo vidli edno bábo minoritskoga barata, šteri pri ednom lesenom stauli dokumente prejkspišuje. Na vrnjom štauki smo poglednili ednoga nemešnjaka pa njegvo ženo v lepi gvantaj. Mauč se je špilo »trik-trak«, erično špilo z indašnji časov, žena pa na ednoj

dina tö.

Gda smo vöprišli, smo se napautili na razgledni punkt. Opro se nam je čüdivitni razgled na varaš Celje pa na cejlo Spaudnjo Savinjsko dolino. Kaulivrat so se zdigavali méki bregauvge, pod šterimi Savinja dosegne svojo najnižišo točko.

V gradskom veštauki za štampa-

Na nauvoj stalnoj razstavi na Starom gradi leko spoznamo žitek v središnjom vöki

nje bi si leko nadruknivali eden dokument za spomin, depa raj smo se povrnauili na veuko dvoriške na sredi grada. Tam majo dosta-dosta staucov pa eden leseni oder, gde držijo vnaugo gledališki pa muzični programov. »Nutzpokažemo živo zgodovino, mamo dosta letni koncertov, naš festival je eden od najvejši v Sloveniji. Ne smejmo pa pozabiti na pripovejst Friderika ino Veronike, štera je najvejša lübezenska štorija v cejlj Središnjoj Evropi,« nam je pripovedjo Sašo Sevšek.

Friderik II. Celjski se je zalübo v Veroniko Deseniško, edno prausno nemešnjakinjo. Oženila sta se, depa tau se je nej vidlo mladoženca oči, Hermani Celjskomi. Veroniko so obtaužili čalarije (tau je biu prvi takši proces na Slovenskom), Friderika pa zaprli v törem. »Tau pa zatok, ka bi ga najšla zdrava pamet pa pozabo na Veroniko. Friderik je nej popüsto, vse do smrti svoje lübléne. Té ga je oča Herman vöspüsto, vej je pa nejemo druigi sinauv,« smo zvödali od svojoga vodiča.

Törem, gde je biu mladenec zaprejtí, se eške gnesdén Fri-

derikov törem zové. V njegovoj zamenici smo najšli takzvani »Teater groze«, gde nutpokažejo škéri za mantranje lidi. »Tau so aparati s 16.-17. stoletja. Na gnešnjom Slovenskom je prave inkvizicije nej bilau, depa vsi gospaudge so, že od najstarejši cajtov, vsikdar mantrali lidi. S tauv razstavov želejmo

gostom malo pokazati, kak je tau nekda bilau pa škémo postaviti moralno pitanje, ali smo s tem sploj gorenjali,« se je spitavo Sašo Sevšek pa pokazo stolec z železnimi cveki, železno masko pa leseni potač, s šterim so grejšnikom roké pa nogé strli. Po dosta stubaj smo prišli na vreje Friderikovoga törma, gde se nam je pá opro prelejpi razgled na Celje, depa na grad pod našimi nogami tö.

Prva kak liki bi zapüstili zidino, smo staučili v tabor, gde smo najšli viteze v indašnji gvantaj, šteri so küjali, se sablali pa s püščicami strejlali. »Na celjskom gradi od vsikšoga aprila do oktobra nutpokažemo živo zgodovino, gde vsakši konec kedna svoj pogled na središnji vek nutpokaže edno drugo drušstvo. Gnes je tü sodačija s svojimi škéri, depa leko spoznate žitek pavrov, bautošov pa gospaudov tö,« nam je za slobaud povödo Sašo Sevšek, prva kak nas je sprevodo vö z grada, šteri je med desetimi najbolje prilüblenimi turističnimi destinacijami v Sloveniji.

-dm-

PETEK, 09.08.2019, I. spored TVS

6.00 Odmevi, Poletna scena, 6.40 TV-izložba, 7.00 Dobro jutro, poletni izbor, 9.00 TV-izložba, 9.15 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 10.35 Ilegalčki - skriti otroci okupirane Ljubljane, dokumentarna oddaja, 11.30 Začnimo znova, slovenska nanizanka, 12.00 Mestne promenade: Rogatec, dokumentarna serija, 12.25 Circom Regional: Mož s harpuno, koprodukcijška magazinska oddaja, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Tone, javi se!, dokumentarni film, 14.45 TV-izložba, 15.10 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 15.40 TV-izložba, 16.15 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Čist zares: Fitnes, 17.55 Izzivalci, EBU dokumentarni film: Toma, glasbeni improvizator, 18.10 Frfra in Cufek, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Števerjan 2019, festival narodno-zabavne glasbe, 21.25 Sledi: Dr. Alojzij Juvan, pozabljeni župan (1886-1960), dokumentarna oddaja TV Maribor, 22.00 Odmevi, Šport, Vreme, 22.35 Poletna scena, 22.55 Ceremonija, francosko-nemški film, 0.50 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.15 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.05 Napovedujemo

PETEK, 09.08.2019, II. spored TVS

4.00 Zabavni kanal, 6.00 Napovedujemo, 11.00 Videotrak, 11.45 Slastna kuhinja, 12.30 Dobro jutro, poletni izbor, 14.35 Orkester Mandolina, 15.00 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 15.25 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 15.50 Čuki legende, koncert ob 30-letnici skupine, 17.50 Vrčičkarji, slovenska nadaljevanka, 18.55 Čist zares: Fitnes, 19.25 Videotrak, 20.00 Življenja Tomaža Kajzerja: Usodni zamah, slovenska nanizanka, 20.45 Z dvignjeno glavo, francoski film, 22.45 Televizijski klub: Ljubim te, vendar ali lahko ljubim tudi tvoje otroke?, 23.40 Videotrak, 0.15 Zabavni kanal

SOBOTA, 10.08.2019, I. spored TVS

6.15 Odmevi, Poletna scena, 7.00 Otroški program: Op! 10.05 Čist zares, 10.30 TV-izložba, 10.45 Čarokuhinja pri atu: Maroko, 11.00 Prava ideja: Cosylab d.d., laboratorij za kontrolne sisteme, 11.35 Tednik, 12.40 NaGlas!: Judita Franković Brdar, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 13.50 TV-izložba, 14.05 Mestne promenade: Izola, dokumentarna serija, 14.30 Naši vrtovi: Botanični vrt v Ljubljani, dokumentarna oddaja, 15.00 Med morjem in gorami, japonska dokumentarna oddaja, 16.00 Nova dvajseta, slovenska nadaljevanka, 16.30 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Babilon.tv: Sanje, 17.35 Slovenski magazin, 18.00 Ozare, 18.10 Naj vam tekne: Brda - slovenska Toskana, 18.40 Reaktivčki: Riževa polja, Kitajska, risanka, 19.00 Dnevnik, Sobotni dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 20.05 Njihova najboljša zgodba, angleški film, 22.00 Poročila, Šport, Vreme, 22.20 Deklina zgodba (II.), ameriška nadaljevanka, 23.15 Dober, boljši, vegan?, nemška dokumentarna oddaja, 0.10 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.35 Dnevnik, Sobotni dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 1.30 Napovedujemo

SOBOTA, 10.08.2019, II. spored TVS

4.00 Zabavni kanal, 6.00 Napovedujemo, 6.05 Videotrak, 7.00 Dobro jutro, poletni izbor, 9.00 Pričevalci: Doris Mayer, 10.30 Sledi: Dr. Alojzij Juvan, pozabljeni župan (1886-1960), dokumentarna oddaja TV Maribor, 10.55 Slastna kuhinja, 11.40 Med zidovi, dokumentarni film, 13.00 Televizijski klub: Ljubim te, vendar ali lahko ljubim tudi tvoje otroke? 13.50 Slavnostni koncert ob 40-letnici ansambla Vedun, 15.30 Avtomobilnost, 16.15 Onstran reke, južnoafriški film, 18.05 Skodelica kave, dokumentarni film, 19.00 Videotrak, 20.00 Pavarotti: Neskončno čustvo, 21.40 Zvezdana: Utopljen sanje, 22.25 Aritmični koncert - Ana Pupedan, 23.40 Videotrak, 0.40 Zabavni kanal

NEDELJA, 11.08.2019, I. spored TVS

7.00 Živ žav, otroški program, 9.55 Govoreči Tom in prijatelji, risanka, 10.10 Špasi učitelj: Nogomet, 3. del, nizozemska otroška nanizanka, 10.35 TV-izložba, 10.50 Prisluhimo tišini, 11.20 Ozare, 11.25 Obzorja duha: Marijina svetišča, 12.00 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Števerjan 2019, festival narodno-zabavne glasbe, 14.50 TV-izložba, 15.05 Ivan brez življenja, kratki igrani film AGRFT, 15.20 Altamira, koprodukcijška film, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Joker, kviz, 18.40 Muk: Na reki, risanka, 19.00 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport, Vre-

me, 20.00 Brata Dassler - pionirja in tekmeča, nemška nadaljevanka, 20.50 Intervju: Jure Komar, 21.35 Poročila, Šport, Vreme, 22.00 Nekoč je bila dežela pridnih, dokumentarni film, 23.15 Iz noči klavirjev: Pianist Tadej Horvat, Simfonični orkester RTVS in Simon Krečič (F. Liszt: Klavirski koncert št. 1), 23.45 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.10 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 1.05 Napovedujemo

NEDELJA, 11.08.2019, II. spored TVS

4.00 Zabavni kanal, 6.00 Napovedujemo, 6.30 Videotrak, 7.25 Babilon.tv: Sanje, 7.45 Glasbena matineja, 9.05 Slastna kuhinja: Jeseter, 9.35 Mame, slovenska nanizanka, 11.35 Princ na belem konju, družinski film, 13.15 Čez planke: Belfast, 14.35 Ambienti, 15.05 Carmen manet, zmagovalec tekmovanja Evrovizijski zbor leta 2017, glasbeno-dokumentarna reportaža, 15.20 Evrovizijski zbor leta 2019, 17.05 Žogarija, 17.35 Odbojka na mivki - turnir svetovne serije, 18.55 Videotrak, 20.00 Nogomet - državno prvenstvo: Rudar : Olimpija, 22.15 Zrebanje Lota, 22.25 Zoran Predin - koncert ob 40-letnici ustvarjanja, 0.00 Zvezdana: Utopljen sanje, 0.45 Videotrak, 1.50 Zabavni kanal

PONEDELJEK, 12.08.2019, I. spored TVS

6.10 Utrip, Zrcalo tedna, 6.40 TV-izložba, 7.00 Dobro jutro, poletni izbor, 9.00 TV-izložba, 9.15 Joker, kviz, 10.40 Intervju: Jure Komar, 11.25 Začnimo znova, slovenska nanizanka, 12.00 Obzorja duha, 12.40 Makroregije - Podonavska, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Dnevnik nekega naroda: Filozof na oblasti, dokumentarna serija, 14.20 TV-izložba, 14.40 Inside - Offside, dokumentarna oddaja, 15.05 Dober dan, Koroška, 15.35 TV-izložba, 16.05 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Dober dan, oddaja TV Maribor, 18.10 Bacek Jon: Čarovnik Jon, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tednik, 21.00 Otroci Sredozemlja: Italija, 22.00 Odmevi, Šport, Vreme, 22.35 Poletna scena, 23.00 Žar legende, 23.10 Glasbeni večer, 23.40 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.05 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.00 Napovedujemo

PONEDELJEK, 12.08.2019, II. spored TVS

4.00 Zabavni kanal, 6.00 Napovedujemo, 10.45 Videotrak, 11.15 Otroški program: Op! 11.45 Slastna kuhinja, 12.30 Dobro jutro, poletni izbor, 14.30 Sledi: Dr. Alojzij Juvan, pozabljeni župan (1886-1960), dokumentarna oddaja TV Maribor, 15.25 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 16.15 Ambasadorji plavanja, dokumentarni film, 17.50 Vrčičkarji, slovenska nadaljevanka, 18.55 Studio kriška: V mestu, mozaična lutkovna oddaja za otroke, 19.25 Videotrak, 20.00 Lizbona, 12 točk!, 20.50 Mame (II.), slovenska nanizanka, 21.20 Votla krona (II.): Vojna dveh rož: Henrik VI., britanska nadaljevanka, 22.20 Želim vse, slovenski TV-film, 23.25 Videotrak, 0.00 Zabavni kanal

TOREK, 13.08.2019, I. spored TVS

6.00 Odmevi, 6.20 Poletna scena, 6.40 TV-izložba, 7.00 Dobro jutro, poletni izbor, 9.00 TV-izložba, 9.15 Vikend paket, 10.30 Slastna kuhinja, 10.45 Tednik, 11.50 Začnimo znova, slovenska nanizanka, 12.20 Umetnost igre: 20 let Mini teatra, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Otroci Sredozemlja: Italija, 14.20 TV-izložba, 14.45 Babilon.tv: Sanje, 15.05 Potepanja - Barangolások: Kalocsa és/in Magyarpolány, oddaja TV Lendava, 15.35 TV-izložba, 16.05 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Mura - obrazi iste reke, dokumentarna oddaja, 17.55 Muk: Kamniti velikani, risanka, 18.05 A več, koliko te imam rad: Pravljica za lahko noč, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Za Premurje gre!, dokumentarna oddaja, 20.55 Ničevo seme, novozelandska nadaljevanka, 22.00 Odmevi, Šport, Vreme, 22.35 Poletna scena, 22.55 Spomini: Marica Antolin, dokumentarna oddaja, 1.00 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.25 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.20 Napovedujemo

TOREK, 13.08.2019, II. spored TVS

4.00 Zabavni kanal, 6.00 Napovedujemo, 8.55 Videotrak, 9.40 Športno plezanje - svetovno prvenstvo: balvansko plezanje (Ž), 11.20 Slovenski magazin, 12.15 Življenje pred kamero, dokumentarna oddaja, 12.55 Športno plezanje - svetovno prvenstvo: balvansko plezanje (M), 14.30 Lizbona, 12 točk! 15.20 Avtomobilnost, 15.45 Vrčičkarji, slovenska nadaljevanka, 17.00 Športno plezanje - svetovno prvenstvo: balvansko plezanje, 19.00 Adrenalinci: Plezanje, dokumentarna serija o mlado-

stnikih, 19.30 Videotrak, 20.00 Slavnostni koncert ob 40-letnici ansambla Vedun, 21.15 Mame (II.), slovenska nanizanka, 21.45 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek: Marko Mandić, 22.30 Prevara (IV.), ameriška nadaljevanka, 23.35 NaGlas!: Judita Franković Brdar, 23.55 Videotrak, 0.30 Zabavni kanal

SREDA, 14.08.2019, I. spored TVS

6.00 Odmevi, 6.20 Poletna scena, 6.40 TV-izložba, 7.00 Dobro jutro, poletni izbor, 9.00 TV-izložba, 9.15 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 10.40 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 11.35 Začnimo znova: Zamišljeni bolnik, slovenska nanizanka, 12.05 Ambienti, 12.35 Pozabljeni Slovenci: Luiza Pesjakova, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Intervju: Jure Komar, 14.20 TV-izložba, 14.35 City folk - Obrazi mest: Maribor, dokumentarna oddaja, 15.05 Pod drobnogledom - Nagytó alatt: Irodalmi évfordulók / Literarne obletnice, oddaja TV Lendava, 15.35 TV-izložba, 16.10 Male sive celice, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Zapeljevanje pogleda: Ivo Prancič in Živko Marušič, dokumentarna serija, 17.55 50 knjig, ki so nas napisale, 18.00 Knjiga o džungli: Rešite tigra, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Lyndon B. Johnson, ameriški film, 21.35 Nisi pozabil, kratki igrani film, 22.00 Odmevi, Šport, Vreme, 22.35 Poletna scena, 22.55 Sveto in svet: Sporočilo ramazana: postati močnejši vernik in močnejša oseba, 23.45 Zapeljevanje pogleda, dokumentarna serija, 0.20 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.45 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.40 Napovedujemo

SREDA, 14.08.2019, II. spored TVS

4.00 Zabavni kanal, 6.00 Napovedujemo, 10.30 Videotrak, 11.15 Slastna kuhinja, 11.30 Dobro jutro, poletni izbor, 14.05 Čarokuhinja pri atu: Maroko, 14.20 Noč Modrijanov 2018: poklon Sloveniji in njenim ljudem, 16.40 Joker, kviz, 18.00 Moji, tvoji, najini, družinska nadaljevanka, 18.30 Moji, tvoji, najini, družinska nadaljevanka, 18.55 Ribič Pepe: O lažeh, mozaična oddaja za otroke, 19.20 Videotrak, 20.00 Po poteh slovenske opere: Operni razcvet (1972 - 2005), glasbeno-dokumentarna serija, 20.55 Zrebanje Lota, 21.00 Mame (II.), slovenska nanizanka, 21.25 Zadnja beseda!, 22.10 Žar legende, 22.20 Zapuščina, danska nadaljevanka, 23.20 Tomos, dokumentarni film, 0.20 Videotrak, 0.55 Zabavni kanal

ČETRTEK, 15.08.2019, I. spored TVS

6.00 Odmevi, Poletna scena, 6.40 TV-izložba, 7.00 Vikend paket, 8.15 TV-izložba, 8.30 Andrej Gosar: Mislec v prelomnih časih, dokumentarni portret, 9.25 Začnimo znova, slovenska nanizanka, 10.00 Marijino vnebovzetje, prenos bogoslužja iz cerkve sv. Marije na Tinjskem, 10.55 Romanje k svetemu Jakobu, dokumentarna oddaja, 12.10 Zapeljevanje pogleda: Ivo Prancič in Živko Marušič, dokumentarna serija, 12.40 Slastna kuhinja, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Podoba podobe: 200 let Marije pomagaj na Brezjah, dokumentarni film, 14.20 TV-izložba, 14.35 Slovenski utrinki, oddaja madžarske TV, 15.05 Moj gost/ Moja gostja - Vendégem: Horgászok / Ribiči, oddaja TV Lendava, 15.35 TV-izložba, 16.05 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Mestne promenade: Radovljica, dokumentarna serija, 17.50 Na kratko: Krožno gospodarstvo, 18.00 Žanov svet: Hrana, risanka, 18.10 Bacek Jon: Obujanje spominov, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Dnevnikov izbor, Šport, Vreme, 20.05 Maudie, irsko kanadski celovečerni film, 22.00 Poročila, Šport, Vreme, 22.20 Dnevnik nekega naroda, dokumentarna serija, 23.15 Revolucionar v talarju; Janez Evangelist Krek, dokumentarni film, 0.05 Mestne promenade: Radovljica, dokumentarna serija, 0.35 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.05 Dnevnik, 1.30 Dnevnikov izbor, Šport, Vreme, 1.55 Napovedujemo

ČETRTEK, 15.08.2019, II. spored TVS

4.00 Zabavni kanal, 6.00 Napovedujemo, 9.40 Videotrak, 10.45 Tomos, dokumentarni film, 11.55 Športno plezanje - svetovno prvenstvo: težavnostno plezanje, 14.00 Števerjan 2019, festival narodno-zabavne glasbe, 15.25 Moji, tvoji, najini, družinska nadaljevanka, 16.50 Športno plezanje - svetovno prvenstvo: težavnostno plezanje, 18.55 Fircologi, mozaična oddaja za otroke, 19.25 Videotrak, 20.00 Dosje: Gor me vužgi!, 21.00 Mame (II.), slovenska nanizanka, 21.30 Z Mišo: Scenaristka in režiserka Maja Weiss, 22.15 Ambienti, 22.45 Avtomobilnost, 23.15 Slovenska jazz scena: 0.10 Videotrak, 0.45 Zabavni kanal

Spoštovane volivke in volivci!

Število volilnih upravičencev, vpisanih v narodnostni volilni imenik slovenske narodnosti (stanje na dan 19. junij 2019)

NARODNOST: slovenska

ŠTEVILO VPISANIH V VOLILNI IMENIK: 709

ŠTEVILO VOLILNIH UPRAVIČENCEV ZA DRŽAVNOZBORSKE VOLITVE: 251

Sklic:

<https://www.valasztas.hu/nemzetisegi-nevjegyzeke-nyilvantartas> 1

Prosimo vas, da se registrirate in izkoristite priložnost, sprejemajte svojo slovensko narodno pripadnost in sodelujte v oblikovanju prihodnosti slovenske narodnosti na Madžarskem.

Vlogo za registracijo lahko vložite po spletu

(<https://kerelem.valasztas.hu/vareg/1<ozpontiNevjegyzekekell<apcsolatosKerelem.xhtm>), osebno ali po pošti, v volilni pisarni, ki je najbližja vašemu naslovu bivališča na Madžarskem.

(Pri izpolnjevanju vloge za registracijo vam bodo v pomoč tudi sodelavci urada Državne slovenske samouprave.)

Pozor! Osebni podatki, navedeni v vlogi, se morajo ujemati s podatki na vaši izkaznici o naslovu bivanja, v nasprotnem primeru bo lokalna volilna pisarna vlogo zavrnila.

V vlogi morate podati izjavo, da pripadate slovenski narodni skupnosti.

V centralnem volilnem imeniku ste lahko navedeni samo kot pripadnik ene narodne skupnosti, označitev dvojne pripadnosti ni mogoča.

Lahko kadarkoli zaprosite za izbris označitve vaše narodne pripadnosti, kadarkoli pa lahko spremenite tudi vašo izjavo glede državnoborskih volitev.

Kandidat za predstavnika v lokalni narodnostni samoupravi je lahko:

Za kandidaturo za predstavnika v lokalni narodnostni samoupravi je potrebno priporočilo petih odstotkov volilnih upravičencev, vpisanih v volilni imenik na dan volitev, vendar priporočilo najmanj petih volilnih upravičencev.

Na volitvah kandidata lahko postavi izključno narodnostna organizacija.

Posameznik lahko kandidira le v enem naselju.

Kandidat je lahko izključno oseba, vpisana v narodnostni volilni imenik. Kandidat mora podati izjavo o tem, da sprejema zastopanje narodne skupnosti, nadalje da govori jezik narodne skupnosti, pozna njegovo kulturo in tradicijo. Kandidat narodne skupnosti ne more biti tisti, ki je na volitvah v narodnostne samouprave leta 2010 ali kasnejših volitvah kandidiral kot predstavnik druge narodne skupnosti.

Predsednik države določil termin občinskih volitev

Predsednik države János Áder je določil termin občinskih volitev. Odločil se je za 13. oktober, ko bomo v kakih 3200 krajih volili župane in občinske svetnike. Njihov mandat bo trajal 5 let. Isti dan, torej 13. oktobra, bomo volili tudi člane narodnostnih samouprav, torej v krajih, kjer živijo pripadniki raznih narodnosti, se razpišejo tudi narodnostne volitve. Pogoj za razpis letih je, da se je na zadnjem popisu prebivalstva v določenem kraju izreklo za pripadnike enake narodnosti vsaj 25 občanov. Svoje glasove boste lahko na narodnostnih volitvah oddali le tisti, ki ste se registrirali v t. i. narodnostni volilni seznam.

WWW.SLOVENC.HU

RADIO MONOŠTER

9970 Szentgotthárd, Gárdonyi u.1.
info@radiomonoster.hu
Tel/Fax: +36-94-554-126

Szentgotthárd / MONOŠTER 106.6 MHz
Felsőszölnök / Gornji Senik 97.7 MHz

Vsak dan / Naponta : 12.00-16.00

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Jože Hirnök

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska
Sobota; Slovenija

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava, Urad predsednika vlade, oddelek za narodnosti, Zveza Slovencev na Madžarskem in Urad vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu. Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR ali 52 USD. Številka bančnega računa: HU75 11747068 20019127 00000000. SWIFT koda: OTPVHUHB